

УДК 004.77-047.44:37.041:5:378:37.011.3-051(481)(045)

Граб М. В.
аспірант, спеціальність 011 «Освітні педагогічні науки»,
Мукачівський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ: ДОСВІД НОРВЕГІЇ

У статті розкрито змістові складові використання онлайн-інструментів для оцінювання природничої компетентності майбутніх педагогів Норвегії. Автором зацентовано увагу на удосконаленні природничої компетентності студентів у процесі самоосвіти. Великого значення в самооцінці формування природничої компетентності майбутнього вчителя надається педагогічній практиці та обміну педагогічним досвідом. Звернуто увагу на те, що для моніторингу й оцінювання природничої компетентності вчителів у Норвегії створено спеціальні центри.

Ключові слова: природнича компетентність, моніторинг, оцінювання, майбутні педагоги, Норвегія, онлайн-інструменти.

The article reveals the semantic components of the use of online tools to assess the natural competence of future teachers in Norway. The author focuses on improving the natural competence of students in the process of self-education. Great importance in the self-assessment of the formation of natural competence of the future teacher is given to pedagogical practice and exchange of pedagogical experience. Attention is drawn to the fact that special centers have been set up in Norway to monitor and assess the natural competence of teachers.

Key words: natural competence, monitoring, evaluation, future teachers, Norway, online tools.

В сучасних умовах модернізації та реформування освіти постає проблема підготовки педагога, як носія соціальної культури, високоморальної та компетентної особистості, що відповідає вимогам світового ринку праці. Як показує практика, вирішення зазначеного питання буде ефективним, якщо професійна підготовка майбутніх учителів відбуватиметься не тільки з урахуванням кращих зразків української педагогічної освіти, а й із запровадженням позитивного досвіду європейських країн, зокрема Норвегії.

Реалізація євроінтеграційних реформ освітньої системи України сприяє переосмисленню основних цінностей нашого суспільства. В зв'язку з цим велика увага сьогодні приділяється збереженню навколишнього середовища, розумному використанню природних ресурсів та стабілізації екологічної ситуації. Важливого значення надається підготовці компетентних педагогів, які здатні виховати природничо грамотних та свідомих громадян, формувати їх екологічну культуру та здатність до гармонійного співіснування з довкіллям. Для виконання цих завдань сучасний вчитель європейського зразка має володіти природничою компетентністю, яка належить до ключових компетентностей, що необхідні кожному педагогові для професійної діяльності та продиктовані вимогами сучасності. Одним з важливих напрямків, в контексті якісної підготовки майбутніх фахівців, вважаємо проблему моніторингу та оцінювання їх природничої компетентності [1]. Досвід Норвегії може бути застосований вітчизняними фахівцями під час розроблення відповідних інструментів з моніторингу якості освіти майбутніх педагогів.

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про зацікавленість українських науковців проблемою вивчення й запровадження досвіду професійної підготовки майбутніх учителів, набутого в різних країнах світу. Зокрема, у наукових доробках Н. Авшенюк розкрито тенденції професійного розвитку вчителів у розвинених англomовних країнах в умовах глобалізації; Л. Катревич висвітлює сучасні тенденції та зміст професійної підготовки вчителів гуманітарних дисциплін у вищих закладах освіти Великої Британії; система підготовки педагогічних кадрів в Королівстві Норвегії схарактеризована у працях В. Семілетко [4]. Цінними для нашого дослідження є наукові доробки І. Іванюк.

Проблема оцінювання компетентностей обґрунтовується у працях В. Бикова, М. Жалдака, Ю. Жука, С. Литвинової, О. Ляшенка, Н. Морзе, О. Овчарук, Н. Сороко, О.М. Спіріна та ін. Питаннями формування і розвитку цифрової компетентностей у навчальних закладах Норвегії займаються такі науковці, як Р. Крумсвік, С. Людвігсен, М. Собі, І. Срондсен, О. Хатлевик, К. Фло та ін. Аналіз досліджень з означеного питання дає підстави стверджувати, що на науковому рівні проблема оцінювання формування природничої компетентності студентів тільки починає знаходити відображення у науковому доробку вчених, а розуміння сутності компетентнісного підходу, характеристики ключових і предметних компетенцій, технології їх формування і вимірювання залишаються, з нашого погляду часом суперечливими.

Мета статті: проаналізувати досвід оцінювання природничої компетентності здобувачів вищої педагогічної освіти у Норвегії та окреслити шляхи його використання у вітчизняній педагогічній освіті.

У процесі фахової підготовки майбутнього педагога, здатного виконувати різні види професійної діяльності, важливою є проблема формування ключових компетентностей, серед яких і природнича. Формування природничої компетентності майбутнього вчителя ґрунтується на науково-природничій картині світу і ставленні до природи як універсальної та передбачає використання інноваційних технологій навчання, форм, методів, прийомів роботи, які б сприяли усвідомленому засвоєнню знань з природничих дисциплін, формуванню ціннісних орієнтацій і здатності до природозбережувальної діяльності. Проте, як показує практика, сьогодні актуальним є моніторинг оцінювання якості сформованих компетентностей здобувачів освіти [2].

У Норвегії моніторинг оцінювання якості формування природничої компетентності здобувачів освіти проводить Міністерство освіти і досліджень. У Національній навчальній програмі середньої освіти цієї країни, прийнятій у 2006 році, визначено п'ять основних компетентностей, які мають формуватися в учнів під час навчального процесу: читання, письмо, лічба, усне мовлення, використання цифрових інструментів, природнича компетентність. У освітніх документах знаходимо, що природнича компетентність включає в себе такі фактори: повага навколишнього середовища, застосування знань умінь і навичок в повсякденному житті, повага до всього живого.

Для підвищення якості формування природничої компетентності майбутніх, або діючих педагогів Норвегії створено спеціальні центри моніторингу, які використовують онлайн-інструменти, що забезпечують оцінювання стану формування ключових компетентностей майбутніх педагогів. Серед них ефективними для впровадження в систему української освіти є: самооцінка для учасників освітнього процесу, педагогічна практика, обмін педагогічним досвідом [3].

Норвезька практика державного регулювання соціально-економічними процесами орієнтована на блокування ринкових відносин у сфері освіти, на пріоритет, так званої, антиринкової моделі. Саме тому велика увага приділена самоконтролю педагогічного розвитку. Менеджери освіти Норвегії вважають ефективним не постійний контроль майбутнього педагога, а навпаки самостійне удосконалення ключових педагогічних компетентностей у процесі самоосвіти. Велике значення в самооцінці формування природничої компетентності майбутнього педагога має педагогічна практика та обмін

педагогічним досвідом, що дає змогу майбутньому вчителю використовувати та апробувати різні методи та форми організації природничої самоосвіти [5].

Отже, проведений аналіз існуючих ресурсів з питань оцінювання природничої компетентності на рівні вищої освіти Норвегії дає можливість зробити подані висновки.

1. Проведенням досліджень з моніторингу та оцінювання природничої компетентності на рівні вищої освіти займаються спеціально створені освітні центри.

2. Самооцінка є важливою й ефективною формою моніторингу рівня розвитку природничої компетентності здобувачів вищої освіти, яка спонукає до вдосконалення наявних навичок.

3. Серед основних порад, які надаються майбутньому вчителю для підвищення власного рівня природничої компетентності, виділяються такі: використання досвіду педагогів, звернення за порадами до більш досвідчених колег, навчання на спеціальних курсах.

4. Норвезький досвід використання онлайн-інструментів для моніторингу й оцінювання розвитку природничої компетентності на рівні ЗВО, може бути застосований вітчизняними фахівцями під час розроблення відповідних інструментів з моніторингу якості освіти майбутніх педагогів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іванюк І.В. Використання он-лайн інструментів для оцінювання цифрової компетентності вчителів і керівників навчальних закладів у Норвегії / І.В. Іванюк // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2015. – № 47, вип. 3. – С. 11 – 24.
2. Laermentor for digital competence [Електронний ресурс] // The Norwegian Centre for ICT in Education. – 2012. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.laermentor.no/index.php/en/mer-om-laermentor-en>.
3. Пуховська Л.П. Сучасні підходи до професіоналізму вчителя в різних освітніх системах / Л.П. Пуховська // Шлях освіти. -2001. - № 1. - С. 20-26.
4. Семілетко В.І. Система підготовки педагогічних кадрів у Норвегії [Текст]: дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / В.І. Семілетко; Луганський держ. педагогічний ін-т. - Луганськ, 1996. - 162 с.
5. Skolementor for digital competence [Електронний ресурс] // The Norwegian Centre for ICT in Education. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.skolementor.no/index.php/en/>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>